

sags skyld læse en madopskrift. Og blandt dem, der har de største læse- og regneproblemer, er de kortuddannede. Undersøgelsen viser, at den væsentligste enkeltfaktor for manglende færdigheder som regning og læsning meget overraskende er uddannelse.

Det er jo ikke en hemmelighed, at vi i disse år har de mindste ungdomsårgange, der er set i mange år, samtidig med at vi i de kommende år vil se de store årgange fra mørklægningens tid trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Det betyder, at hvis vi skal fastholde eller forøge den samlede mængde af viden og kompetence, der er i samfundet, så er en af de helt store udfordringer for os som politikere, at vi i fremtiden skal efter- og videreuddanne den voksne del af befolkningen på arbejdsmarkedet, hvis vi bare skal sikre den velfærd, vi kender i dag. Derfor har det været så afgørende for os i Socialdemokratiet at få brudt med den såkaldte matthæuseffekt, og det vil sige, at de, der har, dem skal der gives.

Alle undersøgelser viser jo, at jo mere uddannelse, man har fået, jo mere efter- og videreuddannelse får man også, og det vil sige, at vi har brugt en stor del af de penge, vi afsætter herindefra, til at understøtte dem, der i forvejen har fået en uddannelse betalt af samfundet. Det er der i sig selv ikke noget galt i, men når nu penge er en knap ressource, så vil vi gerne prioritere.

Det princip, altså matthæuseffekten, har vi med denne reform haft et afgørende ønske om at bryde med. Derfor har det været helt afgørende for os i Socialdemokratiet at prioritere de kortuddannede og lægge vægt på en helt særlig indsats for dem, der har svært ved at læse og stave, både i form af de forenklede støtteordninger, men også i form af indholdet i de enkelte lovforslag.

Det, vi så står med her, er virkelig en voksen voksen- og efteruddannelsesreform, en, der vil noget, et helt nyt videreuddannelsessystem for voksne ved siden af det ordinære uddannelsessystem. Og det har været vigtigt for os i Socialdemokratiet at sikre en række principper – man kunne kalde dem visioner – i det reformarbejde, der er foregået, og som nu udmønter sig tydeligt i de lovforslag, vi behandler her i dag.

Det første princip er et nyt og sammenhængende voksen- og efteruddannelsessystem uden blindgyder på alle niveauer. Der skal efter vores opfattelse være mulighed for kompetencegivende videreuddannelse på alle trin. Den

enkelte skal, uanset om man er SiD'er, bager eller cand.polit., kunne se lyset i form af en mulighed for efteruddannelse, videreuddannelse osv.

Der skal være mulighed for, som det andet princip, at få tilgodeskrevet eller meriteret, som det jo hedder på nudansk, både relevante kurser og efteruddannelse. Her tænker jeg bl.a. på AMU-kurser.

Som det tredje princip og som noget nyt – i hvert fald i lovgivningen – som vi lægger særlig meget vægt på, skal erfaringer og kvalifikationer opnået gennem arbejde og beskæftigelse give merit gennem det særlige redskab, som giver kompetenceafklaring på den grundlæggende voksenuddannelse, og det vil sige, at vi her i det nye voksenuddannelsessystem giver kredit for praktisk arbejde og sidemandsoplæring.

Vi ved jo alle – også vi, der er til stede her i dag – at de mennesker, der er på arbejdspladserne, har en masse erfaringer og kompetence, som de normalt ikke godskrives for, når de går i gang med en uddannelse, men her bliver det altså til en formel kompetence, som man opnår gennem praktisk arbejde, og som godskrives, når man går i gang med en uddannelse.

For det fjerde har det været os magtpåliggende gennem lovgivningen at sikre økonomisk, at det kan lade sig gøre, især for de kortuddannede, at uddanne sig uden at sætte den enkeltes og familiens økonomi over styr. Kort sagt er det en forenklet godtgørelsesordning, der både for den enkelte og for samfundet er langt mindre bureaukratisk, lettere at overskue og samtidig en ordning, der er med til at tilgodese de ufaglærte og en ajourføring af de faglige uddannelser.

For det femte har vi ment, at der skulle gøres en særlig indsats for de mange, der har svært ved at læse og stave, gennem FVU-forslaget. Det stod os hurtigt klar under hele VEU-reformen, at her var brug for et ekstra løft, som jeg skal vende tilbage til.

Disse fem visioner er sikret ved den VEU-reform, som vi lægger frem her i dag. Og de hovedprincipper var jo da også med, da vi i Socialdemokratiet fremlagde vores visioner for en ny reform i det tidlige forår i det forrige århundrede, i 1999.

Jeg skal her lige knytte et par enkelte kommentarer til et par af lovforslagene, nemlig FVU-loven og GVU-delen. I FVU lægger vi særlig vægt på, at der gives muligheder for dem, der har svært ved læsning, skrivning og